

STATUTELE BĂNCII UNITE PENTRU INDUSTRIE ȘI IPOTECĂ S. A. DIN SIGHIȘOARA (1931)

Adonis P. Mihai

Cele mai vechi instituții bancare din Transilvania au fost *Kronstädter Allgemeine Sparkassa* (Casa Generală de Economii Brașov), fondată în 1835 și *Hermannstädter Allgemeine Sparkassa* (Casa Generală de Economii Sibiu), întemeiată în 1841.¹

Sășii au întemeiat și la Sighișoara primele institute de credit din oraș, în a doua jumătate a veacului al XIX-lea. Prima instituție de acest gen a fost fondată în anul 1862 - *Schäßburger Gewerbe- Spar- und Vorschußverein* (Asociația de Meserii, Economie și Împrumut Sighișoara). Cea de a doua instituție de credit a localității - *Schäßburger Spar- und Hypothekenkreditverein* (Asociația de Economie și Credit Ipotecar Sighișoara) era întemeiată în 1870.² Din fuziunea celor două, în toamna anului 1918 a luat ființă *Schäßburger Vereinigte Gewerbe- und Hypothekenbank Aktiengesellschaft* (Banca Unită pentru Industrie și Ipotecă Sighișoara S. A).³ Băncile dețineau împreună un capital de 4,5 milioane de coroane austro-ungare. Datorită pierderilor înregistrate în urma împrumuturilor din primul război mondial, care nu au mai fost plătite, fuziunea celor două instituții de credit a

¹ Dr. Rudolf Rösler, *Die Kreditorganisation der Sachsen in Siebenbürgen*, Hermannstadt, Druck von W. Krafft, f. a., *Anexa nr. 2 – Tabellarischer Ausweis der Bilanzen sämtlicher sächsischen Kreditinstitute per 31. Dezember 1912* (Bilanțul tuturor institutelor de credit săsești la 31 decembrie 1912).

² *Schäßburg. Bild einer siebenbürgischen Stadt*. Herausgegeben von Heinz Brandsch, Heinz Heltmann und Walter Lingner, Rautenberg Verlag, 1998, pp. 391-393. Dr. Rudolf Rösler în lucrarea citată menționează anul 1860 pentru fondarea *Gewerbe-, Spar- und Vorschussverein A. G. in Schäßburg*, respectiv 1870 pentru *Spar- und Hypothekenkreditverein A. G. in Schäßburg*.

³ Arhivele Naționale Serviciul Județean Mureș (A. N. S. J. M.), *Fond Camera de Comerț și Industrie Târnava Mare (1931-1950)* (nr. inv. 669), *Dosarul nr. 62, Banca Industrială S. A., Sighișoara, acte de înmatriculare, modificare și lichidare a băncii (1931-1948)*, f. 23.

fost o alegere viabilă.⁴ Fuziuni au mai avut loc în perioada interbelică la Bistrița, Sebeș, Sibiu și Brașov. Unirea a două sau mai multe instituții de credit a constituit și o modalitate de concentrare a capitalului bancar. “*Concentrarea era determinată [...] de necesitatea constituirii unor bănci cât mai puternice, care să facă față cu succes concurenței*” [...] și nu în ultimul rând pentru a raționaliza și moderniza “*întreprinderile bancare prin reducerea cheltuielilor administrative.*”⁵ Cea de a treia instituție de credit a sașilor sighișoreni a fost *Schäffburger Spar- und Aushilfsverein (Asociația de Economie și Întrajutorare Sighișoara)*, întemeiată în 1890. Aceasta a fost preluat în perioada interbelică de către *Volksbank A. G. (Banca Poporului)*.⁶

Printre băncile orașului din perioada interbelică exista și o banca maghiară - *Nagyküülö takarékpénztár (Societatea de Economii Târnava Mare)*, fondată în 1898, cu filiale la Târnăveni, Blaj și Sângiorgiu de Pădure. Banca avea în anul 1931 un capital subscris și vărsat în numerar de 1.000.000 lei. Președintele băncii era “*Valentin conte de Bethlen*”,⁷ care își avea domiciliul la castelul său din satul Criș (com. Daneș, jud. Mureș), situat la 18 km depărtare de Sighișoara. Această bancă, deși a fost întemeiată în timpul Imperiului austro-ungar, și-a continuat activitatea în toată perioada interbelică, susținând interesele financiare ale comunității maghiare din oraș.

Românii sighișoreni au putut apela la serviciile *Băncii Târnăveana*, care se afla în oraș din anul 1905, cu filiale în anii interbelici la Târnăveni, Blaj, Sângeorgiu de Pădure. La această bancă s-au mai adăugat mai apoi *Banca Română S. A.* din Sighișoara cu sucursale la Rupea, Agnita și Dumbrăveni (10 milioane de lei capital

⁴ Vasile Ciobanu, *Contribuții la cunoașterea istoriei sașilor transilvăneni*, Sibiu, Ed. hora, 2001, p. 144.

⁵ *Ibidem*, pp. 144-146.

⁶ A. N. S. J. M., *Fond Camera de Comerț și Industrie Târnava Mare (1931-1950)* (nr. inv. 669), *Registrul analitic de firme sociale*, vol. I, f. 6.

⁷ *Idem*, *Registrul analitic de firme sociale*, vol. I, f. 222.

în 1943) și *Banca Furnica* cu sediul central la Făgăraș, sucursala Sighișoara, capitalul centralei fiind de 10 milioane de lei (1943).⁸ Își mai oferea serviciile specifice în perioada interbelică și *Banca Frăția*, fondată la 21 decembrie 1906 și organizată ca societate anonimă. Președintele Consiliului de Administrație al băncii era în 1931 protopopul ortodox al Sighișoarei, Emilian Stoica.⁹

Pe lângă aceste bănci săsești, maghiare și românești trebuie să menționăm și activitatea sucursalei *Băncii Naționale a României*, începută la 10 iulie 1921. Această instituție financiară a sprijinit în perioada interbelică micile bănci românești din oraș.¹⁰

Banca pentru Industrie și Ipotecă din Sighișoara S. A. era înmatriculată în anul 1931, potrivit legislației din acea perioadă, la Registrul de Comerț al Camerei de Comerț și Industrie Brașov. Cererea de înmatriculare cu nr. 327 din 22 august 1931 era făcută de către Julius Adleff (director executiv) și Albert Horvath („secretarul direcțiunei”). Banca era înregistrată ca societate pe acțiuni, fără „*emblemă*” și având ca obiect de activitate „*tot felul de operațiuni bancare*”. Sediul social al instituției era în județul Târnava Mare, orașul Sighișoara, Piața Unirii nr. 15 (colțul fostei clădiri a Asociației Meșteșugarilor din Sighișoara, astăzi Piața Hermann Oberth nr. 15). Banca avea agenții în județul Odorhei, orașul Odorhei, B-dul Regele Ferdinand nr. 81 și în județul Târnava Mică, orașul Blaj, str. Regina Maria nr. 8. Capitalul subscris și vărsat în numerar era de 20.000.000 lei. Anul consemnat pentru începerea activității – 1862. Durata de funcționare a societății era nedeterminată. Cererea de înmatriculare era autentificată, în prezența lui Julius Adleff și Albert Horvath, la Sighișoara în 11 august 1931, de către Dr. Ludovic Abraham „*substitut permanent al notarului public Dr. Vasile Ciura din Sighișoara*”.

⁸ *Monografia Județului Târnava Mare*, Sighișoara, Tipografia Miron Neagu, 1943, p. 314.

⁹ A. N. S. J. M., *Fond Camera de Comerț și Industrie Târnava Mare (1931-1950)* (nr. inv. 669), *Registrul analitic de firme sociale*, vol. I, f. 244.

¹⁰ *Ibidem*, f. 56.

Prim secretarul Camerei de Comerț și de Industrie Brașov confirma: „cuprinsul prezentei cereri a fost înscris în registrul analitic de comerț [...] societatea solicitatoare este înmatriculată în numitul registru sub nr. 6”.¹¹

La cererea de înmatriculare erau atașate trei documente, care cuprindeau lista celor 15 membrii ai **consiliului de administrație** (Johann Wolff, Wilhelm Löw, Carl Seraphin, Julius Adleff, Johann Broser, Johann Essigmann, Rudolf Hubatch, Dr. August Leonhardt, Franz Letz, Albert Lingner, Dr. Fritz Meltzer, Johann Baptist Misselbacher, Hans Otto Roth – domiciliat în Sibiu, Johann Baptist Teutsch, Josef B. Zimmermann), **membrii direcțiunii** (Julius Adleff, director executiv, Karl Pfuhl, subdirector, August Brenner, subdirector), **funcționarii împuterniciți** (Gustav Meltzer, controlor, Karl Frank, controlor, Albert Horvath, secretarul direcțiunii, Friedrich Schuster, casier, Friedrich Abraham, conducătorul sucursalei Odorhei, Dr. Gábor Jodál, procurist Odorhei, Karl Debreczeni, conducătorul sucursalei Blaj), **comisia de cenșori** (Heinrich Hausenblass, Johann Schuller, Felix de Pildner Steinburg, Richard Zimmermann, Karl Fischer, Wilhelm Seiverth) și **lista celor 14 membri ai consiliului de administrație, care puteau semna în numele Băncii pentru Industrie și Ipotecă S. A. din Sighișoara** (Johann Wolff, Wilhelm Löw, Carl Seraphin, Julius Adleff, Johann Broser, Johann Essigmann, Rudolf Hubatch, Dr. August Leonhardt, Franz Letz, Albert Lingner, Dr. Fritz Meltzer, Johann Baptist Misselbacher, Johann Baptist Teutsch, Josef B. Zimmermann). În acest ultim document au fost consemnate și autentificate semnăturile olografe a 14 membri din consiliul de administrație.¹²

Statutele *Băncii Unite* conțineau VII titluri și 40 de paragrafe. În cele VII titluri erau precizate dispozițiile generale, administrația, conducerea afacerilor, câștigul net, rezerva, dizolvarea, dispozițiile tranzitorii și finale.

¹¹ A. N. S. J. M., *Fond Camera de Comerț și Industrie Târnava Mare (1931-1950)* (nr. inv. 669), *Dosarul nr. 62, Banca Industrială S. A., Sighișoara, acte de înmatriculare, modificare și lichidare a băncii (1931-1948)*, f. 1 recto și verso.

¹² *Ibidem*, ff. 7, 8, 9.

Încă din primul paragraf al *Statutelor* ne era semnalată întemeierea *Băncii Unite pentru Industrie și Ipotecă S. A.* din Sighișoara (*Schäßburger Vereinigte Gewerbe- und Hypothekenbank Aktiengesellschaft*) prin unificarea societăților pe acțiuni *Schäßburger Gewerbe- Spar- und Vorschußverein* și *Schäßburger Spar- und Hypothekenkreditverein*. Tot în acest prim paragraf se indica scopul înființării acestei bănci: „*deșteptarea și sporirea spiritului de economie, ridicarea industriei, comerțului și agriculturii precum și a altor năzuințe de interes comun.*”¹³

Obiectul de activitate al băncii sighișorene consta printre altele în primirea de bani „*spre fructificare*”, în acordarea de împrumuturi pentru cumpărarea de case de locuit sau alte imobile, în acordarea de avansuri în contul curent, asigurate prin extrasul de carte funciară (credite ipotecare), în acordarea de împrumuturi localităților, instituțiilor și altor organizații, în acordarea de împrumuturi prin gir, garantate prin semnătura a trei giranți solvabili, în scontarea de cambii,¹⁴ hârtii de valoare și bonuri de dobânzi, în „*înființarea sau dezvoltarea întreprinderilor comerciale, industriale și agricole, prin arendare, cumpărare și vânzare de pământ și alte imobile*” și nu în ultimul rând în „*exploatarea tuturor afacerilor de bancă și cassa de economii*”.¹⁵

Dreptul de semnătură pentru această bancă îl aveau toți membrii Consiliului de Administrație și cei ai direcțiunii, precum și funcționarii care erau împuterniciți de către Consiliul de Administrație. Semnătura era considerată validă doar dacă cuprindea și „*iscălitura*” unui membru al Consiliului de Administrație sau al direcțiunii.

¹³ *Ibidem*, f. 14.

¹⁴ **Cambia** – document financiar prin care semnatarul se obligă să achite necondiționat, la un anumit termen, o sumă de bani; **scont** – sumă de bani reprezentând dobânda la un împrumut, pe care o bancă și-o reține cu anticipație la acordarea împrumutului.

¹⁵ A. N. S. J. M., *Fond Camera de Comerț și Industrie Târnava Mare (1931-1950)* (nr. inv. 669), *Dosarul nr. 62, Banca Industrială S. A., Sighișoara, acte de înmatriculare, modificare și lichidare a băncii (1931-1948)*, f. 14.

Comunicatele oficiale ale băncii erau aduse la cunoștința publicului prin *Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt*¹⁶ și *Großkokler Bote*.¹⁷ Consiliul de Administrație putea alege și alte gazete pentru publicarea comunicatelor băncii.¹⁸

Capitalul social al băncii era format din 20.000.000 lei. Această sumă era împărțită în 400.000 de acțiuni nominative și indivizibile, în valoare fiecare de 50 lei. Banca putea emite acțiuni „în bucăți compuse de câte 10, 50, 100 sau 1000”. Se specifica că 2/3 din acțiuni trebuiau „să fie întotdeauna în mâna cetățenilor români”. Creșterea capitalului social o putea decide numai Adunarea Generală a Acționarilor băncii.

Consiliul de Administrație putea hotărî asupra primirii de noi acționari și cu privire la subscrierile acestora. După înscrierea numelor în cartea acționarilor, aceștia se bucurau de exercitarea deplină a drepturilor de acționar. În cazul acțiunilor pierdute se puteau emite acțiuni noi, după anularea de către judecător a celor pierdute. Acționarul primea dobânzi la acțiuni, după stabilirea prealabilă a acestora în cadrul Adunării Generale a Acționarilor. Dobânzile erau plătite la casieria băncii.

Acționarii aveau o serie de drepturi și îndatoriri, care erau consemnate în paragraful 7, titlul I din *Statute*. Un acționar, o persoană de sex masculin și majoră, putea să fie ales în consiliul de administrație sau în cel de supraveghere, dar nu îi era permis să fie ales în același timp în ambele consilii sau să fie funcționar la vreo altă bancă din Sighișoara. În privința votului, în cadrul Adunării Generale a Acționarilor putea participa „orice acționar major, masculin sau feminin”. Un acționar care avea 10 acțiuni putea să dea un vot, însă nu putea vota mai mult de 10 ori.

Localitățile, instituțiile, organizațiile sau fundațiile care dețineau acțiuni își delegau reprezentanții legali pentru a participa la Adunarea Generală. Dacă aceștia

¹⁶ *Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt* - cotidian de limba germană, care apărea la Sibiu din 1874.

¹⁷ *Großkokler Bote* - bisăptămânal de limba germană, care apărea la Sighișoara din 1879.

¹⁸ A. N. S. J. M., *Fond Camera de Comerț și Industrie Târnava Mare (1931-1950)* (nr. inv. 669), *Dosarul nr. 62, Banca Industrială S. A., Sighișoara, acte de înmatriculare, modificare și lichidare a băncii (1931-1948)*, f. 14.

aveau o vechime de 6 luni în cartea acționarilor, beneficiau de toate drepturile legale conform statutelor.¹⁹

Banca Unită pentru Industrie și Ipotecă din Sighișoara, S. A. era administrată prin Adunarea Generală a Acționarilor, Consiliul de Administrație, prin funcționari și Consiliul de Supraveghere.

În paragraful 9, titlul al II-lea se stipula faptul că Adunarea Generală era alcătuită din acționarii care erau prezenți la ședință și din reprezentanții legali. Această adunare se întrunea în ședința ordinară, care avea loc o singură dată pe an, până cel târziu la sfârșitul lunii aprilie sau în ședințele extraordinare, hotărâte de către Consiliul de Administrație sau de către cel de supraveghere. Convocarea Adunării Generale a Acționarilor era publicată de către Consiliul de Administrație împreună cu ordinea de zi, cu cel puțin 8 zile înainte de ședință.

Pentru a putea delibera Adunarea Generală avea nevoie de cel puțin 40 de acționari, care să nu fi reprezentat mai puțin de 1/10 din capitalul social. În caz contrar trebuia convocată o nouă ședință cu ordinea de zi neschimbată, ce putea hotărî, fără a fi luat în considerare numărul celor prezenți și mărimea capitalului reprezentat.²⁰

Dezbaterile Adunării Generale a Acționarilor erau conduse de către președintele Consiliului de Administrație sau de către înlocuitorul acestuia. În cazul în care lipseau amândoi, Adunarea Generală alegea un conducător al lucrărilor. Procesul verbal al ședinței era redactat de către secretarul Consiliului de Administrație. În acest act erau cuprinse numele acționarilor prezenți și ale acționarilor reprezentați, numărul acțiunilor și cel al voturilor reprezentate în total, propunerile și deciziile, precum și rezultatul alegerilor.

¹⁹ A. N. S. J. M., *Fond Camera de Comerț și Industrie Târnava Mare (1931-1950)* (nr. inv. 669), *Dosarul nr. 62, Banca Industrială S. A., Sighișoara, acte de înmatriculare, modificare și lichidare a băncii (1931-1948)*, ff. 15-16.

²⁰ *Ibidem*, f. 16.

Deciziile în Adunarea Generală a Acționarilor se luau prin majoritate simplă de voturi. În caz de egalitate hotărâtor era votul președintelui Consiliului de Administrație. Modificarea statutelor o putea decide numai o majoritate de 2/3 a acționarilor prezenți. Cele stabilite în astfel de ședințe erau obligatorii pentru toți acționarii.²¹

În ceea ce privește componența Consiliul de Administrație aflăm din *Statutele* de la 1931 că era compus din președinte și din 11-14 consilieri. Directorul filialei băncii și înlocuitorii acestuia făceau parte din consiliu *din oficiu*. Din rândul membrilor Consiliului de Administrație erau aleși înlocuitorul președintelui și cel al secretarului. Președintele și consilierii erau aleși pentru o perioadă de 6 ani de către Adunarea Generală a Acționarilor. Durata funcționării Consiliului de Administrație începea și se termina cu ziua ședinței ordinare anuale. Consilierii erau retribuiți pentru participarea la ședințe, iar 3/4 dintre ei trebuiau să fie cetățeni români.

Lucrările Consiliului erau conduse de președinte sau vicepreședinte, iar dacă cei doi lipseau, de către membrul cel mai bătrân. Printre atribuțiile Consiliului de Administrație putem menționa convocarea ședinței Adunării Generale, propunerile cu privire la întrebuițarea câștigului net, trecerea funcționarilor în pensie, îngrijirea materială a văduvelor și orfanilor după ordinele în vigoare, fixarea scalei de dobânzi și a normelor referitoare la depozitele de economii și diferite împrumuturi, înființarea și desființarea reprezentanțelor și filialelor băncii ș. a.²²

Paragraful 22 al *Statutelor* cuprindea o serie de reglementări interesante cu privire la angajarea, categoriile și concedierea funcționarilor.

Adunarea Generală alegea directorul executiv, Consiliul de Administrație și pe ceilalți funcționari și angajați ai băncii. Personalul băncii era compus din angajați provizorii, angajați definitivi „*aspiranți la dreptul de pensie*” și angajați definitivi „*care în conformitate cu regulamentul de pensie au dobândit deja dreptul la*

²¹ *Ibidem*, f. 17.

²² *Ibidem*, ff. 18-19.

pensie.” Pensionarea angajaților, dreptul la pensie al văduvelor și orfanilor acestora erau prevăzute într-un regulament special de pensionare, pe care îl stabilea Adunarea Generală.

Asigurarea pensiei pentru angajații definitivi era menționată în paragraful 25 al titlului al II-lea din statut: *„Pentru asigurarea pretențiunilor de pensie, pe cari le au angajații definitivi față de institut în baza regulamentului de pensiuni, votat de adunarea generală, servește rezerva de pensiuni, a cărei avere se administrează separat. Plasarea și administrarea acestei rezerve se face în conformitate cu dispozițiunile regulamentului de pensiuni al institutului și potrivit dispozițiunilor legilor referitoare ale țării.”*²³

Adunarea Generală mai alegea și 6 acționari din Sighișoara în Consiliul de Supraveghere al băncii pentru o durată de 2 ani. Consiliul avea un rol deosebit în controlul asupra activității curente a instituției. Supraveghetorii puteau *„cerceta oricând toate registrele și scriptele băncii”* și puteau *„verifica gestiunea afacerilor, precum și manipulația cassei.”* Pentru exercitarea acestui control se țineau întruniri de cel puțin 4 ori pe an. Consiliul de Supraveghere mai verifica darea de seamă anuală, bilanțul, propunerile Consiliului de Administrație referitoare la distribuirea câștigului net, raportând mai apoi toate acestea Adunării Generale a Acționarilor.²⁴

Valorile băncii – banii în numerar, hârtiile de valoare și documentele de debit – se păstrau în *„cassa de fier, sigure contra focului, [și] cari sunt încuiate cel puțin de două ori.”*²⁵

În fiecare an, la 31 decembrie, Consiliul de Administrație redacta *„darea de seamă anuală”*, care cuprindea printre altele *„bilanțul și tabloul despre pierderi și câștig”*.

²³ *Ibidem*, f. 20.

²⁴ *Ibidem*, f. 21.

²⁵ *Ibidem*.

O secțiune importantă a *Statutelor* era și cea a plângerilor cu privire la „gestiunea sau purtarea funcționarilor băncii”, care erau soluționate de către Consiliul de Administrație. Plângerile care erau îndreptate împotriva acestui consiliu intrau în competența Adunării Generale a Acționarilor.

În titlul al IV-lea, paragraful 33 se menționa „întrebuințarea câștigului net” (a profitul băncii), din care se plăteau mai întâi dobânzile pentru capitalul social, apoi 10% (cel mult 10.000 lei) erau virăți către *Reuniunea Cetățenilor și Industriașilor din Sighișoara*, cel puțin 10% la fondul general de rezervă și cel puțin 10% la fondul de pensie. Restul profitului net era întrebuințat pentru „scopuri de binefacere și de utilitate publică”.²⁶

Dizolvarea *Băncii Unite pentru Industrie și Ipotecă S. A.* din Sighișoara putea avea loc numai prin decizia Adunării Generale a Acționarilor și în cazurile stabilite de legislația specifică perioadei aflate în discuție.

În finalul *Statutelor* din anul 1931 ni se aducea la cunoștință din nou despre fuzionarea din anul 1918, în urma căreia a luat ființă *Banca Unită pentru Industrie și Ipotecă S. A.* La acea dată Consiliul de Administrație avea 23 de membri, iar cel de supraveghere 11, fiind compus de fapt din consiliile de administrație și de supraveghere ale celor două bănci de dinainte de fuzionare. Această situație a existat până în anul 1921, când Adunarea Generală a Acționarilor a votat pentru noile *Statute ale Băncii Unite pentru Industrie și Ipotecă* din Sighișoara și a ales noul Consiliu de Administrație, respectiv cel de supraveghere. Noua bancă fusese inițial înregistrată la Tribunalul Comercial din Ibașfalău²⁷ (astăzi orașul Dumbrăveni, jud. Sibiu) în data de 31 octombrie 1918, la nr. 261/ 10 – 1918.²⁸

²⁶ A. N. S. J. M., *Fond Camera de Comerț și Industrie Târnava Mare (1931-1950)* (nr. inv. 669), *Dosarul nr. 62, Banca Industrială S. A., Sighișoara, acte de înmatriculare, modificare și lichidare a băncii (1931-1948)*, f. 22.

²⁷ Numele orașului Dumbrăveni este în limba maghiară Ebesfalva sau Erzsébetváros.

²⁸ A. N. S. J. M., *Fond Camera de Comerț și Industrie Târnava Mare (1931-1950)* (nr. inv. 669), *Dosarul nr. 62, Banca Industrială S. A., Sighișoara, acte de înmatriculare, modificare și lichidare a băncii (1931-1948)*, f. 24.

La 22 august 1931 Consiliul de Administrație al *Băncii Unite pentru Industrie și Ipotecă* din Sighișoara era format din: președinte Dr. Johann Wolff – preot, vicepreședinte Wilhelm Löw – fabricant, secretar Carl Seraphin – profesor, director executiv Julius Adleff și membrii Johann Broser – fabricant, Johann Essigmann – comerciant, Rudolf Hubatch – comerciant, Dr. August Leonhardt – primar, Franz Letz – arhitect, Albert Lingner – proprietar de moară, Dr. Friedrich Meltzer – medic, Johann Baptist Misselbacher – comerciant, Dr. Hans Otto Roth – deputat, Johann Baptist Teutsch – comerciant, Josef B. Zimmermann – fabricant.²⁹

În urma studiului a trei tabele care cuprindeau numele acționarilor participanți la adunările generale ale *Băncii Unite pentru Industrie și Ipotecă* din Sighișoara din zilele de 14 aprilie 1935, 22 martie 1936 și 14 martie 1937³⁰ am reușit să alcătuim un *top 3* al persoanelor care dețineau cele mai multe acțiuni la această bancă, în nume propriu sau prin reprezentare. În anul 1935 pe primul loc se afla *Karl Fischer* cu 122 acțiuni proprii și 20.000 prin reprezentare (în total 20.122 acțiuni). Acesta era urmat de *Wilhelm Löw cel Bătrân* cu 14.328 acțiuni proprii și de *Wilhelm Müller* cu 17 acțiuni proprii și 8.166 acțiuni prin reprezentare (8.183 acțiuni în total). La 1936 pe primul loc era *Franz Letz* cu 400 acțiuni proprii și 20.000 prin reprezentare (20.400 acțiuni), succedat de *Wilhelm Löw* cu 12.328 acțiuni proprii și 1.700 prin reprezentare (14.028) și *Josef B. Zimmermann*, 6.578 acțiuni proprii și 5.000 prin reprezentare (11.578). În anul 1937 numărul acțiunilor deținute de primii trei acționari era mult mai redus. *Albert Mökesch* avea 314 acțiuni proprii și 2.000 prin reprezentare (2.314 acțiuni în total), urmat de *Wilhelm Löw cel Bătrân* cu 1.233 acțiuni proprii și 800 acțiuni prin reprezentare (2.033) și de *Josef B. Zimmermann* cu 658 acțiuni proprii și 1.000 prin reprezentare (1.658).

Numărul persoanelor care au participat la adunările generale ale acționarilor Băncii Unite pentru Industrie și Ipotecă a fost de 42 în 1935, 51 în 1936 și 47 în

²⁹ *Ibidem*, f. 25.

³⁰ *Ibidem*, ff. 28, 32, 44.

1937. În *Anexa* acestei lucrări am redat numele acestor persoane și numărul de acțiuni deținute la această bancă.

Prin cercetarea noastră cu privire *Statutele Băncii Unite pentru Industrie și Ipotecă S. A.* din Sighișoara am dorit să aducem o mică contribuție asupra sectorului financiar-bancar din perioada interbelică, dintr-un oraș aflat atunci în plină transformare demografică, economică și culturală. Consecințele acțiunilor politico-economice din această perioadă s-au făcut însă simțite, cu pregnanță, în deceniile care au urmat.

În perioada anilor '30 ai secolului al XX-lea, deși băncile Sighișoarei au avut capitaluri relativ reduse și au fost instituții bancare de mai mică importanță, cu o arie de acoperire mai mult a nevoilor de credit din plan local și zonal, aportul sașilor sighișoreni în domeniul bancar al orașului a fost unul deosebit de consistent.

Băncile săsești au fost create pe principiul utilității publice și solidarității, iar plasarea intereselor comunității în prim planul afacerilor a fost deseori prezentă.³¹ Un exemplu edificator în acest sens l-a constituit și specificarea directă în cadrul *Statutelor Băncii Unite pentru Industrie și Ipotecă Sighișoara S. A.* a folosirii unei părți din profitul băncii pentru „scopuri de binefacere și de utilitate publică”.³²

Nevoile de credit ale industriilor și comercianților mari au fost îndeplinite și de băncile existente în orașele Brașov, Sibiu și București. În această epocă nu a existat nici o sucursală a vreunei bănci din Vechiul Regat, cu excepția *Băncii Naționale a României*.

³¹ Vasile Ciobanu, *op. cit.*, p. 158.

³² A. N. S. J. M., *Fond Camera de Comerț și Industrie Târnava Mare (1931-1950)* (nr. inv. 669), *Dosarul nr. 62, Banca Industrială S. A., Sighișoara, acte de înmatriculare, modificare și lichidare a băncii (1931-1948)*, f. 22.

**The Statutes of United Bank for Industry and Mortgage,
a Joint-Stock Enterprise from Sighișoara (1931)
(Summary)**

The author of this paper presents the Statutes of United Bank for Industry and Mortgage, a Joint-Stock Enterprise from Sighișoara founded in 1918 by union of the oldest credit institutes of Sighișoara – *Schäßburger Gewerbe- Spar- und Vorschußverein* (1860) and *Schäßburger Spar- und Hypothekenkreditverein* (1870). These first banks were created by the Saxons from Sighișoara.

The United Bank for Industry and Mortgage from Sighișoara was recorded in 1931 at the Register of Trade, Chamber of Commerce and Industry, Brașov.

The Statutes of the United Bank contained 7 chapters and 40 paragraphs. The bank's share capital consisted of 20.000.000 lei were divided into 400.000 shares of 50 lei each. This bank was administered by the General Shareholders Meeting and Board of Directors, through officers and Board of Supervisors.

Although the banks from Sighișoara during the 30's of 20 Century had small capital and were bank institutions of smaller importance, the Saxon's contribution to the city's bank system was a particularly important.

In the *Annex* of the work there are the names of shareholders and the number of shares they owned.

Cuvinte cheie: Sighisoara, perioada interbelica, banci, statute, actionari.

Keywords: Sighisoara, interwar period, banks, statutes, shareholders.

Anexa

**A acționarii care au luat parte la Adunarea Generală ordinară a
Băncii Unite pentru Industrie și Ipotecă S. A. din Sighișoara, 14 aprilie 1935**

Numele acționarului	Acțiuni proprii	Acțiuni prin reprezentare	Total acțiuni
ADLEFF JULIUS	200	1.000	1.200
Dr. BALTHES HANS	250	4.000	4.250
BINDER FRANZ	4	3.800	3.804
BAZANT JOSEF d. Jüng.	80	-	80
BOTH JOSEF	261	3.071	3.332
BRENNER AUGUST	100	1.000	1.100
FISCHER KARL	122	20.000	20.122
FRANK KARL	12	-	12
HANER FRITZ	1	-	1
HARASZTHY KOLOMAN	220	-	220
HUBATSCH RUDOLF	10	5.200	5.210
KAUNTZ AUGUST	580	2.000	2.580
KEUL KARL	100	-	100
KREMPELS MICHAEL	100	-	100
KLUSCH MARTIN	100	-	100
Dr. LEONHARDT AUGUST	59	4.000	4.059
LETZ FRANZ	400	1.700	2.100
LINGNER ALBERT	369	2.500	2.869
LINGNER OTTO	16	8.000	8.016
LÖW WILHELM d. Ae.	14.328	-	14.328
MARKUS KLEMENS	4	1.000	1.004
MATZAK HERMANN	300	3.000	3.300
MELTZER GUSTAV	500	2.000	2.500
MISSELBACHER J. BAPT.	1.977	3.000	4.977
MÜLLER WILHELM	17	8.166	8.183
PFUHL KARL	2.142	6.000	8.142
SCHULLER JOH., Lehrer	613	-	613
SCHUSTER FRIEDR. d. Ae.	541	-	541
SCHUSTER FRIEDR. d. Jü.	12	-	12
Dr. SEIWERTH WILHELM	100	-	100
SERAPHIN CARL	190	4.000	4.190
Dr. STEINBURG FELIX	1.405	-	1.405
TERPLAN ALBERT	1	-	1
UNBERATH JULIUS	170	2.500	2.670
Dr. WOLFF JOHANN	1.200	4.112	5.312
WEISS ERHARDT	200	-	200
ZIELINSKI KONRAD	60	-	60
ZIKELI MICHAEL ADOLF	23	-	23
ZIMMERMANN DANIEL	1.790	-	1.790
ZIMMERMANN JOSEF	30	2.000	2.030
ZIMMERMANN JOSEF BENJ.	6.478	1.601	8.079

ZIMMERMANN RICHARD	1.680	4.000	5.680
TOTAL	36.745	97.650	134.395

**Aționarii care au luat parte la Adunarea Generală ordinară a
Băncii Unite pentru Industrie și Ipotecă S. A. din Sighișoara, 22 martie 1936**

Numele acționarului	Acțiuni proprii	Acțiuni prin reprezentare	Total acțiuni
GRAEF ERNST	211	1.000	1.211
LINGNER ALBERT	369	1.000	1.369
HOMNER JOSEF	511	1.000	1.511
WEISSKOPF HEINRICH	20	-	20
SCHUSTER MICHAEL	25	1.000	1.025
LINGNER FRIEDRICH	1	1.000	1.001
HORVATH ALBERT	10	1.020	1.030
BRENNER AUGUST	100	1.200	1.300
Dr. SCHASER JULIUS	1	1.578	1.579
SCHADT JOHANN	2	1.600	1.602
MARKUS CLEMENS	4	1.601	1.605
LÖW WILHELM	12.328	1.700	14.028
HUBATSCH RUDOLF	260	1.820	2.080
BROSER JOHANN	40	1.886	1.926
SALMEN AUGUST	50	2.000	2.050
HÖCHSMANN KARL	30	2.000	2.030
MISSELBACHER JOH. BAPT.	1.977	2.007	3.984
SERAPHIN CARL	2.190	2.000	4.190
ZIMMERMANN JOSEF B.	6.578	5.000	11.578
FOLBERTH FRITZ	25	2.500	2.525
ROTH WALTER	200	2.500	2.700
BAZANT JOSEF d. J.	80	3.000	3.080
SIMONIS MARTIN	10	3.000	3.010
FRANK KARL	12	-	12
Dr. BALTHES HANS	250	3.800	4.050
ZIKELI MICHAEL ADOLF	23	4.000	4.023
THELMANN JOHANN	3.000	4.000	7.000
Dr. MELTZER FRITZ	214	-	214
TEUTSCH WILHELM	10	4.000	4.010
LINGNER HELMUTH	10	4.000	4.010
SHULLER JOHANN	1.013	4.112	5.125
UNBERATH JULIUS	170	5.200	5.370
Dr. STERNHEIM EDUARD	45	145	190
KAUNTZ AUGUST	580	-	580
Dr. BRANDSCH HEINZ	50	-	50
MÜLLER WILHELM	17	-	17
Dr. HOCH KARL	195	-	195
TERPLAN ALBERT	2	-	2

FISCHER KARL	1.022	8.000	9.022
LINGNER OTTO	16	-	16
MELTZER GUSTAV	500	-	500
Dr. STEINBURG FELIX	1.405	6.000	7.405
WEISS ERHARDT	200	-	200
BOTH JOSEF	261	1.000	1.261
ZIMMERMANN DANIEL	1.790	-	1.790
LINGNER WALTER	277	-	277
Dr. FERNENGEL HERMANN	400	-	400
Dr. WOLFF JOHANN	2.200	8.166	10.366
LETZ FRANZ	400	20.000	20.400
BACKU GEORG	84	-	84
ADLEFF JULIUS	200	3.000	3.200
TOTAL	39.368	116.835	156.203

**Aționarii care au luat parte la Adunarea Generală ordinară a
Băncii Unite pentru Industrie și Ipotecă S. A. din Sighișoara, 14 martie 1937**

Numele aționarului	Aționi proprii	Aționi prin reprezentare	Total aționi
SCHULLER JOHANN	102	1.000	1.102
LETZ HANS	8	-	8
DRASER FRIEDRICH	10	-	10
BRENNER AUGUST	10	400	410
ADLEFF JULIUS	27	900	927
Dr. WOLFF JOHANN	220	821	1041
FRANK KARL	1	-	1
KAUNTZ AUGUST	58	-	58
SCHUSTER FRIEDRICH d. J.	1	-	1
LINGNER ALBERT	37	900	937
Dr. BALTHES HANS	28	-	28
HUBATSCH RUDOLF	46	400	446
ZIELINSKI JOSEF	2	-	2
LÖW WILHELM d. Aelt.	1.233	800	2.033
KLOSS PETER	8	-	8
ZIKELI MICHAEL ADOLF	2	200	202
ADLEFF KARL	10	-	10
GROSS FRITZ	20	-	20
MÖKESCH ALBERT	314	2.000	2.314
FLECHTENMACHER WALTER	5	500	505
TERPLAN ALBERT	2	-	2
MARKUS CLEMENS	1	-	1
ESSIGMANN JOHANN	10	600	610
ZIMMERMANN DANIEL	34	-	34
SERAPHIN CARL	220	400	620

Dr. BRANDSCH HEINZ	5	-	5
Dr. LEONHARDT JOSEF	5	-	5
LETZ FRANZ	200	-	200
MÜLLER WILHELM	2	-	2
BROSER JOHANN	9	800	809
UNBERATH JULIUS	17	-	17
MELTZER GUSTAV	35	214	249
THEIL HANS	6	-	6
GRAEF ERNST	21	-	21
FABINI THEODOR	1	-	1
ZIMMERMANN RICHARD	200	900	1.100
MISSSELBACHER JOH. BAPT.	200	947	1.147
LINGNER OTTO	3	-	3
FOLBERTH FRITZ	3	-	3
BAZANT JOSEF	8	-	8
LINGNER HELMUT	1	-	1
Dr. MELTZER FRITZ	200	300	500
ZIMMERMANN JOSEF B.	658	1.000	1.658
Dr. FERNENGEL HERMANN	40	-	40
BIRTHELMER MARGARETHE	300	-	300
BREIHOFFER FRIEDRICH	6	-	6
HAYN JOSEF	1	-	1
TOTAL	4.330	13.082	17.412

